

Leiðari

tíðindablaðið socialurin

temablað um oljuvinnu,
leygardagur 31. mai 1997

ábyrgd:
jan müller

layout og uppseting:
eyðun klakkstein

lýsingar og søla:
maria brøðraberg

temablaðið í sambandi við
oljuráðstevnuna í Norð-
urlandahúsinum er partur av
tíðindablaðnum socialinum
leygardagin 31. mai

tíðindablaðið socialurin,
box 76,
110 tórshavn

telefon:
11820

telefax
14720

e-mail: socialur@olivant.fo

Kunnleiki og orðaskifti

BERT triggjar mánaðir eftir, at tann fyrsta stóra oljuráðstevnan í Føroyum varð í Norðurlandahúsinum, verður nú aftur lagt til brots við eini eini oljuráðstevnu.

TAD er Føroya Oljuíðnaður, sum hevur tikið stig til báðar hesar ráðstevnur saman við útlendskum oljufeløgum.

SOCIALURIN, sum hevur roynt at fylgja við gongdini í tí stóra og áhugaverda „oljumáli- num“ frá byrjan, gav út temablað til ráðstevnuna í mars. Hetta varð so væl móttikið av lesarum og

lýsarum, at vit hava av- gjørt at gera enn eina roynd við einum tema- blað.

EFTIR okkara tykki er tað altumráðandi, at f- øroyska samfelagið er væl fyrireikað uppá eina so stóra avbjóðing sum ein oljuvinna er.

EIN fyrireiking kann vera so nógv. Ein týð- andi partur av henni er tann umrøða og tann á- hugi, sum fjølmiðlarnir vísa málinum.

VÓNANDI kann eitt temablað sum hetta tit her hava í hondini vera

eitt íkast til hesa fyri- reiking - júst á sama hátt sum ein ráðstevna kann vera tað.

VIT hava heitt á fleiri fólk bæði í Føroyum og í útlandinum at siga sína hjartans meining um hetta stóra mál. Ætlan okkara er at fáa viðgjørt málið so breitt sum til- ber. Bæði hvørjar møgu- leikar henda nýggja av- bjóðing hevur við sær - og hvørjir vandar lúra í kjalarvørrinum á einum oljuútviklingi.

TAD er so eisini ætlan okkara, at skrivingin í blaðnum dag um dag og

temablað sum hetta kunnu vera ein góð barr- last hjá politikarum, sum skulu til at lóggeva á økinum - men eisini hjá fólki annars í flest øllum liðum í samfelagnum, sum so ella so fara at hava eitt tilknýti til nýggju vinnuna í fram- tíðini.

VIT ynskja Føroya Olju- íðnað, Saga Petroleum og annars øllum Føroya fólki eina góða ráð- stevnu.

Fáið fyrst skil á høvuðsvinnuni, áðrenn oljuvinnan kemur

Føroya Løgting fer til heistar und- ir víðgerðina av uppskotinum, sum Oljuráðleggingarnevndin hevur gjørt um ein framtíðar f- øroyskan oljupolitikk. Hetta fer at seta stór krøv til okkum polit- ikkarar, tí fyrst tað fyrsta er máls- økið rættiliga ókent og fyrst tað næsta, so kenna vit ikki út í æsir tær fylgjur, sum ein slík vinna fer at hava á f- øroyska samfelagið upp á gott og ringt. Bæði tá tað snýr seg um verandi vinnur, okkara búskap, okkara umhvørvið, okk- ara mentan o.s.fr.

Men í mun til aðrar, t.d. norð- menn, danir og onglendingar, so hava vit tann fyrirum, at vit kunnu læra av teimum royndum, sum aðrir hava gjørt. Her verður sjálv- sagt bæði hugsað um tær góðu royndirnar, men eisini tær óheppnu royndirnar, sum aðrir m.a. okkara grannar hava gjørt. Hetta má eisini verða ein týðandi táttur av tí poli- tisku víðgerðini á tingi.

Men fremst av øllum mugu vit politikkarar royna at læra so nógv um málið, sum gjørligt er. Fyri eina og hvørja politiska ella aðra avgerð er tað av týðningi, at teir,

sum avgerðirnar taka, hava eitt grundarlag, sum ger, at teir eru førir fyrst at taka tær røttu avgerð- irnar.

Men júst hetta mál eigur at verða handfarið so skynsamliga og skilagott, sum tað nú ber til, tí hetta fer at fáa stórar avleiðingar fyrst tað land og og tað samfelag, sum vit skulu liva í, og sum vit fara at lata yvir til okkara eftir- komarar.

Tað hevur higartil verið ein aðaltáttur í politisku víðgerðini, sum hevur verið um málið, at alt er gjørt í breiðari semju millum tingmenn uttan mun til, um menn sita í samgongu ella í andstöðu. Hetta eigur eisini framyvir at vera okkara mál.

Annars havi eg eina stúran fyrst, at lögmaður og samgongan bert trýsta málið ígjøgnum, sum vit í hesum døgum hava so nógv onnur prógv um. T.d. fólkskúalógin, sum avgjørt átti at verið ein lóg, sum eitt samlað lögting skuldi kunna tikið undir við, um víð- gerðin hevði verið tann rætta.

Og skal so henda stóra politiska víðgerð haraftrat skundast ígjøg- num, so er úrslitið givið uppá for- hond.

Hetta má ikki gerast eitt sam- gongu contra andstöðumál.

Um rætt hevði verið borið at, so skuldu tingmenn fingið alla ta upplýsing og tíð, sum neyðug var, umframt at kannað hevði verið eftir, hvussu aðrir skipaðu hesa vinnu.

Tað er ikki sørt av virksemla á oljuøkinum, har oljufeløgini hvør í sínum lagi, royna at fáa sambond til politisku flokkarnar og ting- menn umframt onnur. Fyri einari tíð síðan var ein fundur á ting- húslóftinum, har politisku flokk- arnir, formansskapurin á lög- tingið, landsstýrið og Oljufyrirsit- ingin vóru við. Har varð m.a. tosað um, hvussu tingmenn og flokkar skuldu fyrihalda seg, tá hesi nógvu oljufeløgini fóru at seta seg í samband við okkum.

Ein av niðurstøðunum av hesum fundi, sum eisini var ein skilagóð niðurstøða, var at lögmaður og Oljufyrirsitingin skuldu átaka sær eina skúling og kunning av ting- fólki. Hetta tí, at á henda hátt var kunningarstreymurin fullt út ó- heftur av ávisum áhugamálum. Tíverri hoyrdist einki aftur um hetta, og nú skal víðgerðin í ting- inum skjótt byrja.

Men her mugu vit so við tí sunna skili, hvør situr við, royna at fáa sum fragest burtúr. Spell, at einki var gjørt við hetta.

Men slíkar ráðstevnur sum henda, sum Føroya Oljuíðnaður nú á øðrum sinni skipar fyrst, kunnu geva okkum rættiliga nógvá kunning um hetta rúgv- mikla evnið. Tann fyrsta ráðstev- nari gav nógv, og ivist eg ikki í, at lutakaramir fingi í hvørfall eitt innlit í, hvussu umfatandi henda vinnan er. Men henda ráðstevnan, sum nú stendur fyrst, er ikki minni áhugaverd og viðkomandi,

tá evnið er, hvussu oljuvinnan og okkara høvuðsvinna kunnu sam- starva.

Ein oljuvinna er komandi og farandi, hóast talan kann verða um rættuliga nógv ár. Men uttan mun til, hvat annars hendur innan olju- vinnuna, so vita vit, at fiskivinnan verður álitid bæði áðrenn og aft- aná.

Tí er tað so ótrúliga týðningarmikið, at tann vitan og tær royndir, vit hava í okkara høvuðsvinnu, verða varðveittar. Eins týðning- armikið er tað, at tær umstøður okkara høvuðsvinna hevur og framyvir skal hava, verða so góðar og gávirkaðar av einari oljuvinnu. Og uppaftur eins týðningarmikið er tað, at tað umhvørvið, sum vit veidda okkara fisk í, eisini undir og aftaná eina oljuvinnu kann kallast heimsins reinasta um- hvørvið. Tað má vera okkara merkissøk.

Men eg siggi eitt vandamál fyrst okkara fiskivinnu munandi størri í sambandi við eina komandi olju- vinnu. Hetta liggur í, at vit í dag als ongan fiskivinnupolitikk hava. Sitandi samgonga hevur einki sum helst boð uppá, hvussu stóru vandamálini innan okkara høv- uðsvinnu verða loyst. Hetta er galdandi bæði, tá tað snýr seg um støvnsrøkt, øking av virðinum av okkara fiskivørum, endurnýggjan av veiðiflotanum og samanset- ingina av hesum. Stórt sæð siggja vit í fiskivinnufloktanum bert teir trupulleikar, okkara útróðrarmenn

eru í. Hini málini liggja.

Vandamálið, sum eg siggi, er, um vit ikki skjótt, og í hvørfall áðrenn vit koma til eina oljuvinnu, fáa lagt okkara høvuðsvinnu í nakrar skilagóðar og haldbarar karmar, so fær flotin trupulleikar við at fáa fólk, og uttan iva fær eisini fiskiíðnaðurin somu trup-ulleikar. Hesir trupulleikar verða bert uppaftur størri, tá oljuvinnan kemur. Vit kunna tá lætt enda í tí stöðu, at tøk arbeidsmegi heldur leitar sær til oljuvinnuna heldur enn fiskivinnuna. Tað kann lætt blíva okkara ólúcka.

Tí verður tað alneyðugt at gera høvuðsvinnu okkara nógv meira attraktiva, enn hon er í dag. Tað gongst ikki væl í dag hjá henni at fáa fólk við neyðuga førleikanum, og í dag hevur hon ikki serliga nógvá kapping. Men tá hon kemur í veruliga kapping við ein idna, sum vanliga hevur betur lønarlag, so fær hon veruliga trupulleikar. Tí mugu stíð nú takast til tess, at vit fyrirbyrgja øðrum, sum kann koma okkum aftur um brekku.

So skal eg gera nakra nið- stöðu í hesi grein, so skal hon vera, at vit fyrst fáa skil á okkara fiskivinnu, áðrenn vit fara undir at fáa skil á eini komandi olju- vinnu. Fyrst tá kunnu hesar báðar vinnur arbeiða skilagott saman, og tað skulu tær.

Jóannes Eidesgaard,
løgtingsmaður